

Močna koncentrirana ofenziva skupin OAS proti francoskim varnostnim silam v Alžiru

Izvršili so tri močne napade na bivšo vladno palačo in na druge objekte - Teroristična dejavnost OAS se nadaljuje z nezmanjšano silo - Seja alžirske vlade v Rabatu ob udeležbi vseh ministrov - Danes seja francoske vlade

ALŽIR, 22. — OAS je nočjo izvršila svoj najbolj koncentriran napad na varnostne sile v Alžiru. V središču mesta je prišlo do splošnega streljanja. Komandir OAS so izvršili tri koordinirane napade z bazookami, ročnimi bombami, minometi in strojnimi metli proti poletni palači (rezidenca bivšega generalnega rezidenta) in proti drugim točkam, ki jih stražijo varnostne sile. Streljanje so spremljali tudi številne eksplozije. Streljanje se je slišalo tudi na področju, kjer so uradni generalni delegati. OAS je danes razstrelila le take, s katerimi ni imela nobene zveze. Streljanje je potekalo na ulicah, naj napadajo cestne bloke, naj mečejo bombe skozi okna proti varnostnim silam, in vse to ponovi.

Ko se je zmrnilo, se je slišalo streljanje in pokanje po vsem mestu. Po 20.30 se je v središču mesta slišalo regljanje strojnica. Pozneje so se slišale tri močne eksplozije, katerim je sledila cela vrsta manjših eksplozij. Streljanje in eksplozije se nadaljujejo v poznih nočnih urah.

V večernih urah sta bila ubita en Alžirčan in en Francoz, medtem ko so bili ranjeni trije žandari. Zdi se, da je do najhujših spopadov prišlo v središču mesta. Streljanje je potekalo na ulicah, naj napadajo cestne bloke, naj mečejo bombe skozi okna proti varnostnim silam, in vse to ponovi.

Streljanje je trajalo tudi po polnoči in do poznih ur ni znano število žrtve. Zdi se, da so bile ranjene tudi osebe, ki so bile v bližini palače. Streljanje je potekalo na ulicah, naj napadajo cestne bloke, naj mečejo bombe skozi okna proti varnostnim silam, in vse to ponovi.

Streljanje je trajalo tudi po polnoči in do poznih ur ni znano število žrtve. Zdi se, da so bile ranjene tudi osebe, ki so bile v bližini palače. Streljanje je potekalo na ulicah, naj napadajo cestne bloke, naj mečejo bombe skozi okna proti varnostnim silam, in vse to ponovi.

Streljanje je trajalo tudi po polnoči in do poznih ur ni znano število žrtve. Zdi se, da so bile ranjene tudi osebe, ki so bile v bližini palače. Streljanje je potekalo na ulicah, naj napadajo cestne bloke, naj mečejo bombe skozi okna proti varnostnim silam, in vse to ponovi.

DANES

Dva važna sestanka sta bila danes v Ženevi poleg seje razorožitvene konferenice, in oba so bila zelo pomembna. Prvi je bil dvodnevni sestanek Gromikova z Rusko, drugi pa sestanek triestranskega pododborja za prekinitev jedrskega spopada med francosko in alžirskimi silami. V Alžiru pa se je zgodilo večerje, kar se je moralo zgoditi. Prišlo je do prvega večjega spopada med francosko in alžirskimi silami. V Alžiru pa se je zgodilo večerje, kar se je moralo zgoditi. Prišlo je do prvega večjega spopada med francosko in alžirskimi silami.

Na današnjem sestanku so Debre ter ministri Joxe, Messmer, pravosodni minister Chevalier, notranji minister Frey, ter glavni ravnatelj policije pripravili določbe o amnestiji. Zvečelo se je, da se amnestija tiče 3857 Alžirčan, ki so bili obsojeni v Franciji in 11 tisoč 670 Alžirčan, ki so bili obsojeni v Alžirju. Prav tako bo, ne glede na dekret o amnestiji, izpuščenih 1500 Alžirčan, ki so zaprti v Franciji in ki niso še prišli pred sodišče, ter 3500 Alžirčan v Alžirju, ki so v enakem položaju. Začeli so tudi priprave za izpušitev vseh Alžirčan, ki so v koncentracijskih taboriščih. Na jutrišnji seji bodo nevedno razpravljali tudi o dekretu, ki se tičejo referendum 8. aprila. Prav tako mora vlada imenovati novega vrhovnega poveljnika francoske vojske v Alžirju. Verjetno bo generala Alliereta nasledil general Guillebon, ki bo moral skupno z visokim komisarjem Fouchetom organizirati krajevno silo. Fouchet, ki se je danes poslovil od dankega kralja, ki je zastopal Francijo od leta 1958, se bo jutri razgovarjal z Debrejem in bo verjetno odpotoval v soboto v Alžir. Na njegovem novem mestu mu bo pomagal Bernard Tricot, kot tehnični svetovalec, ker se dobro razume na alžirski zadevi.

Zdi se, da jutri ne bodo govorili o imenovanju francoskih članov začasnega izvršilnega sveta. Trije francoski člani bodo hja župan v Philippeville in golistični poslanec Roger Roth, župan v Saida Koenig in predsednik kmetijske zbornice v Setfu Georges Felix Gaumont.

Ministrski svet bo moral odobriti tudi dekret, ki določa, da se stranke, ki so bile v vojni, ne bodo mogli kandidirati na volitvah.

Referendum. S tem v zvezi je komunistična stranka pozvala svoje pristaje na pozitivno odgovorijo na referendum.

Rankovićeve čestitke alžirski FLN

(Od našega dopisnika) BEOGRAD, 22. — Generalni tajnik Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Aleksander Ranković je poslal danes vodstvu narodno-osvobodilne fronte Alžirije pozdrav, v kateri izraža iskrene čestitke o doseženem sporazumu za rešitev alžirskega vprašanja, ki je rezultat dolgotrajne junaške borbe ljudstva Alžirije za narodno neodvisnost in integriteto. Ranković poudarja, da je narodni Jugoslovci od samega začetka podpirali pravično borbo alžirskega ljudstva, ker so v svoji hudi preteklosti sami vodili hude borbe za narodno osvoboditev, neodvisnost in socialni napredek. Ranković poudarja, da je rezultat dolgotrajne junaške borbe ljudstva Alžirije za narodno neodvisnost in integriteto. Ranković poudarja, da je narodni Jugoslovci od samega začetka podpirali pravično borbo alžirskega ljudstva, ker so v svoji hudi preteklosti sami vodili hude borbe za narodno osvoboditev, neodvisnost in socialni napredek.

Predsednik Južne Koreje odstopil

SEUL, 22. — Predsednik Južne Koreje Po Sun Jun je odstopil. Objavil je izjavo, v kateri pravi, da odstopa zaradi tega, kar nasprotuje zakonu splošne politične epuracije, ki bo onemogočil skoraj vsem bivšim politikom politično udejstvovanje za več kot šest let. Izjavi je, da se boji, da bo ta zakon škodoval enotnosti korejskega ljudstva. Generalni sekretar Južne Koreje, ki je predsednik odstopil zaradi protesta proti državnemu udaru, toda voljska vlada ga je decembra prekinila, naj ostane na svojem mestu.

Za pred dnevi je časopis "Cho Sun Ilbo" pisal, da je predsednik sklenil odstopiti iz protesta proti zakonu, ki preprečuje enotnosti korejskega ljudstva. Generalni sekretar Južne Koreje, ki je predsednik odstopil zaradi protesta proti državnemu udaru, toda voljska vlada ga je decembra prekinila, naj ostane na svojem mestu.

Novo znižanje obrestne mere v Angliji

LONDON, 22. — Danes so uradno javili, da je bila obrestna mera Angleške banke znižana od 5,5 odstotka na pet odstotkov. To je že drugič v 15 dneh, ko Velika Britanija znižuje obrestno mero. Predstavnik banke je izjavil, da je novo znižanje odraz stalne krepitve šterlinga.

Včeraj začetek razprave o Eichmannovem prizivu

Zagovornik Servatius je bral razloge priziva in ponovno pobijal pristojnost izraelskih sodišč. JERUZALEM, 22. — Davi se je pred pristojnim sodiščem začela razprava proti vojnemu zločincu Eichmannu. Kakor je znano, se je proces v prvi stopnji končal 14. avgusta, ko je sodnik izdal, da ni razsodba, s katero so priznali Eichmannu za krivega, in čez nekaj dni je bila izdana razsodba, ki ga obsodila na smrt zaradi zločinov proti židovskemu ljudstvu, proti civilnemu in vojaškemu osebju, ki je bilo v velikem stroju nacističnega uničevanja. Ob 13. uri je bila razprava prekinjena in odložena na jutri.

Danes prva seja nove vlade Na vrsti so tudi pokojnine

Vodstvo KPI pripravlja dokument o nacionalizaciji električne industrije Zaključeno zborovanje tajnikov federacij PSI

(Od našega dopisnika) RIM, 22. — Poslanska zbornica je danes nadaljevala razpravo o zakonskem predlogu, ki predvideva pravno zaščito trgovske in obrtne veljavnosti in ustrezno odškodnino v primeru, da lastnik poslovnih prostorov odpove najemniku najemninsko pogodbo. Tudi med današnjo razpravo so govorniki soglasni z zakonskim predlogom, le monarhistični poslanci ga odklanjajo, češ da je v nasprotju z načelom zasebne lastnine. Ostali govorniki pa so branili predlagani osnutek in poudarjali, da pri tem ne gre za pravo razlivanje neprimernih lastnin, ampak da gre za to, da se vskladijo nasprotujoči si interesi in da bi preprečili, da bi nek pravica prevladala nad neko drugo pravico. Razprava o tem osnutku se bo zaključila prihodnjega sreda.

V senatu sta državna podtajnika za pravosodje in za tranje zadeve odgovorila na nekatere interpelacije in vprašanja; tudi jutri so na dnevnem redu interpelacije in vprašanja. Jutri seja vlade, na kateri bodo proučili tudi vprašanje zvišanja minimalnih pokojnin. Ustrezni ukrep je pripravil minister Bertinelli. Zakonski osnutek zadeva 4 milijoni in 800.000 unopojenih, povišanje pokojnin pa bo znašalo 290 milijard lir; to breme bodo razdelili na državo, delodajalce in delavce v odstotnem razmerju, ki ga bo določil ministrski svet na jutrišnji seji. Dosedanje minimalne pokojnine znašajo 6 tisoč 500 lir za one upokojence, ki se niso dosegli 65. leta starosti, in 9.500 lir za one, ki so se presegli to starost. V okviru priprave za jutrišnjo sejo ministrskega sveta se je Fanfani sestel z ministrom za državni proračun La Malfa, zakladnim ministrom Trendelenburgom, ministrom Trabucchiem in ministrom za javna dela Sulom.

Na zborovanju tajnikov federacij PSI so danes nadaljevali z diskusijo o poročilu namestnika tajnika za ekonomsko in socialno politiko, ki je bil predstavljen na današnjem zborovanju. V diskusiji so poudarili, da je treba poudarjati mejo politične operacije levega centra in potrebo po pozitivni odnosov med stranko in delavskimi množicami. Diskusijo je zaključil De Martino, ki je poudaril, da je treba poudarjati mejo politične operacije levega centra in potrebo po pozitivni odnosov med stranko in delavskimi množicami.

Pred izvršnim svetom LRS Zakonski osnutek o manjšinskih šolah

Jamstvo za nadaljnji razvoj manjšinskega šolstva v Sloveniji

LJUBLJANA, 22. — Izvršni svet Slovenije je sprejel danes zakonski osnutek o dvojezičnih in manjšinskih šolah v Sloveniji. Zakon ureja pogoje za ustanovitev, vzdrževanje, upravljanje in nadzor nad manjšinskimi šolami. V skladu s tem zakonom bodo v Sloveniji ustanovljene 433 manjšinskih šol, kar pomeni približno 1000 učencev. Zakon določa, da bodo manjšinske šole financirane iz državnega proračuna in iz prispevkov manjšinskih skupnosti. Zakon tudi določa, da bodo manjšinske šole upravljanje in nadzor izvajale manjšinske skupnosti, ki bodo odgovorne za njihovo vzdrževanje in razvoj.

Vukmanović v Gani Stavke

AKRA, 22. — Delegacija Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije pod vodstvom Vukmanovića je prišla danes v Gano. Vukmanović je prišel danes v Gano, kjer bo vodil razpravo o ekonomski in socialni politiki. Vukmanović je prišel danes v Gano, kjer bo vodil razpravo o ekonomski in socialni politiki.

Dohodek od turizma v Jugoslaviji

BEOGRAD, 22. — Po končnih podatkih turistične dejavnosti v Jugoslaviji je Jugoslavija lanske leto imela od turizma dohodka 43 milijard 430 milijonov deviznih dinarjev, kar pomeni približno 1000 milijard 430 milijonov deviznih dinarjev, kar pomeni približno 1000 milijard 430 milijonov deviznih dinarjev.

Nova koalicijska vlada bo prisegla v ponedeljek

Večina opozicijskih strank je odklonila ponudbo Frondizja - Neperonistični sindikati ne bodo sodelovali v splošni stavki. Tudi sodelovanje sindikatov, ki jih vodijo komunisti, je le verjetno. General Taylor v Bonnu. BURNLEY, 22. — Davi se je nastala v rudniku premoga blizu Burnleya v Angliji eksplozija, pri kateri je zginulo življenje 16 rudarjev, 3 pa jih je bilo ranjenih. V rudniku deluje približno 450 rudarjev, toda v trenutku eksplozije niso bili vsi na delu. Predstavniki premogovne družbe je izjavil, da je na kraju, kjer je nastala eksplozija, sledil požar. V rudniku je bilo na delu okoli dvesto rudarjev. Baje jih je več ostalo v rovih.

Eksplodizija v rudniku 16 rudarjev ubitih

BURNLEY, 22. — Davi se je nastala v rudniku premoga blizu Burnleya v Angliji eksplozija, pri kateri je zginulo življenje 16 rudarjev, 3 pa jih je bilo ranjenih. V rudniku deluje približno 450 rudarjev, toda v trenutku eksplozije niso bili vsi na delu. Predstavniki premogovne družbe je izjavil, da je na kraju, kjer je nastala eksplozija, sledil požar. V rudniku je bilo na delu okoli dvesto rudarjev. Baje jih je več ostalo v rovih.

OB SEDANJEM ZASEDANJU SEDEMNAJSTIH V ŽENEVI

Pregled naporov za razorožitev skozi vsa dosedanja zasedanja

Vseh zasedanj je bilo doslej šestnajst - Komisija se postopno širi in oži
Na sedanjem, sedemnajstem zasedanju so prvič zastopane izvenblokovske države

V prvem času aktivnosti Združenih narodov glede na razorožitev od 1945. do 1953. leta so ta ključni svetovni problemi tretjini v dveh različnih komisijah: v Komisiji za atomsko energijo in v Komisiji za klasično orožje.

Komisija za atomsko energijo so ustanovili januarja 1946. leta. Ustanovila jo je Generalna skupščina OZN, člani pa so bile države, ki so bile tedaj v Varnostnem svetu in Kanadski. Ta komisija je imela dolžnost, da hkrati obravnava ključna tudi problem razorožitve in kontrolo atomsko energije. Komisija je delala štiri leta, vendar ni dosegla nikakršnih pozitivnih rezultatov.

Bistveno težavo v delu komisije je predstavljalo diametralno nasprotje stališč ZDA in SZ, v katerih je bilo tedaj moč videti odnos moči teh velisil in njun položaj glede oborožitve. ZDA so imele v tem času monopol nad atomsko energijo, pa so si prizadevale, da bi s kontrolo ta monopol tudi ohranile. SZ pa je zahtevala prepoved atomskega orožja, kar bi ji omogočilo prednost v klasični oborožitvi. Zaradi teh nasprotij so na začetku 1950. leta komisijo razpustili. To je bil sklep Varnostnega sveta.

Komisija za klasično orožje je začela delati prav tako januarja 1946. leta z namenom, da izdela praktične mere, kako bi uresničila resolucijo Generalne skupščine o reformiranju osnovnih praktičnih ukrepov za uresničitev splošne regulacije in zmanjšanja oborožitve in oboroženih sil.

To komisijo so po šestih letih dela razpustili januarja 1952. leta, kajti dosegla ni nikakršnih resnejših rezultatov. Glavna nasprotovanja so bila v tem, ker je Sovjetska zveza vztrajala na procentualnem zmanjšanju tako imenovane klasične oborožitve, medtem ko so zahodne sile zahtevale proporcionalno zmanjšanje in določitev maksimuma oboroženih sil in oborožitve veseli.

Na V. zasedanju je Generalna skupščina OZN pod pritiskom mednarodne javnosti in velikih števil manjših držav izven blokov, ki so zahtevale, naj preneha strahovito dirko v oboroževanju, znova ustavila na dnevi red probleme razorožitve in obliki sovjetskega predloga pod naslovom: »Deklaracija o preprečitvi nevarnosti pred novo svetovno vojno in o krepitvi miru in varnosti med narodi«. Rezultat tega je bil, da je Generalna skupščina 1950. leta ustanovila Komiteto dvajsetih, ki so ga sestavljali predstavniki klasične Varnostnega sveta in Kanade. Ta komite je imel nalogo, da ugotovi, kako dela Komisija za atomsko energijo in Komisija za klasično orožje, vendar ne o tem doseže določene sklepe.

Na podlagi sklepov Komiteta dvajsetih so na VI. zasedanju Generalne skupščine 11. januarja 1952. leta po dolgem razgovoru ustanovili v okviru Varnostnega sveta Komiteto za razorožitev. Vendar vse do VIII. zasedanja Generalne skupščine, to je do jeseni 1953. leta, Komisija za razorožitev ni dosegla nikakršnih rezultatov. V skladu z resolucijo Generalne skupščine 28. novembra 1953. leta je Komisija za razorožitev imenovala »Podkomišje posebno zainteresiranih sil«, ki je imel nalogo, da poiskava v razgovorih za zaprtimi vrati najti rešitev, ki bo sprejemljiva in za Vzhod in za Zahod. V tem podkomiteju so bili predstavniki SZ, ZDA, Velike Britanije, Francije in Kanade. Francija in Britanija sta predložili načrt, ki je obsegal sprejemljive pogoje prepovedi uporabe atomskega orožja in načelo reševanja razorožitve po etapah. Sovjetska zveza pa je zahtevala brezpogovorno prepoved uporabe nuklearnega orožja, zmanjšanje vojske za eno tretjino, ukinitev vojaških oporišč itd.

Na IX. zasedanju Generalne skupščine septembra 1954 je šef sovjetske delegacije Višinski predlagal resolucijo o sprejetju konvencije o zmanjšanju oborožitve in prepovedi atomskega, hidrogenernega in drugega orožja za množično uničevanje. Čeprav so še ostale precejšnje razlike, se je stališče Sovjetske zveze s tem predlogom v nekaterih pomembnejših točkah približalo prejšnjemu zahodnemu predlogu.

Zahvaljujoč splošnemu izboljšanju mednarodnega položaja v prvih mesecih l. 1956 je prišlo do nadaljnjega zblizanja stališč. Sovjetska zveza se je odrekla konceptu o proporcionalnem zmanjšanju oboroženih sil, vendar je sprejela zahodno stališče o določitvi maksimuma te moči v abso-

lutnih številkah. Glede kontrole pa so stališča ostala nespremenjena. Kmalu po tem, jeseni 1955. leta, so zahodni predstavniki izdelali kompletni sistem kontrole pod naslovom »Preliminarne mere«, ki je hotel omogočiti (pri tem pa ni preveč zmanjšal števila oboroženih sil) v nuklearni oborožitvi ustvaritev široke operativne mreže s pomočjo zračne fotografije, kontrole glavnih komunikacijskih središč, informacije o vojaških enotah in kontroli vojaških proračunov. Sovjetska zveza je zavrnila koncepte teh preliminarne sporazum, s katerim naj bi preprečevali nuklearno orožje, uresničili razorožitev po etapah, potem pa ustvarili kontrolni sistem.

Na XII. zasedanju Generalne skupščine so Komisijo za razorožitev razširili na 25 članov. Sovjetska zveza in vzhodnoevropske države so odbile, da bi sodelovale v delu te komisije. S tem je bilo delo praktično onemogočeno. Zategadelj je bila na XIII. zasedanju ena od najpomembnejših nalog: obnavljanje dela organa OZN za razorožitev.

Zahvaljujoč v prvi vrsti naporem Jugoslavije in Indije, je Generalna skupščina potrdila ustanovitev Komisije za razorožitev, v kateri bi bile vse države članice OZN. Vendar tudi ta komisija ni uspela, da bi problem razorožitve krenil v mirne točke.

XV. zasedanje Generalne skupščine je znova obravnavalo problem razorožitve in obliki pripravnosti je predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščev predložil resolucijo, ki predvideva: razpustitev oboroženih sil in prepoved njihove obnove v kakršni koli obliki; ukinitev vseh vrst vojne tehnike, orožij in municije; popolno prepoved nuklearnih orožij in uničenje njihovih zalog; popolno prekinitev proizvodnje in uničenje vseh vrst raketnega orožja; prepoved sredstev za kemijsko in bakteriološko vojno in uničenje zalog vseh takšnih vrst orožij. Ta široki program razorožitve naj bi uresničili v treh letih in v štirih etapah.

Konec novembra 1959 je Generalna skupščina soglasno odobrila imenovanje Specialnega komiteja deseterice (5 predstavnikov zahodnih in 5 predstavnikov vzhodnih držav), ki je dobil nalogo, da pregleda vse dotlejane predloge za razorožitev. Ta komite se je sestel konec marca 1960 v Ženevi in zelo hitro rešil nekatera vprašanja procedure. Brž ko je začel obravnavati konkretna vprašanja, se je znašel v slepi ulici. Vzhodne države so vztrajno zahtevale, da obravnavajo predloge predsednika Hruščeva, zahodni predstavniki pa so vztrajali, da je

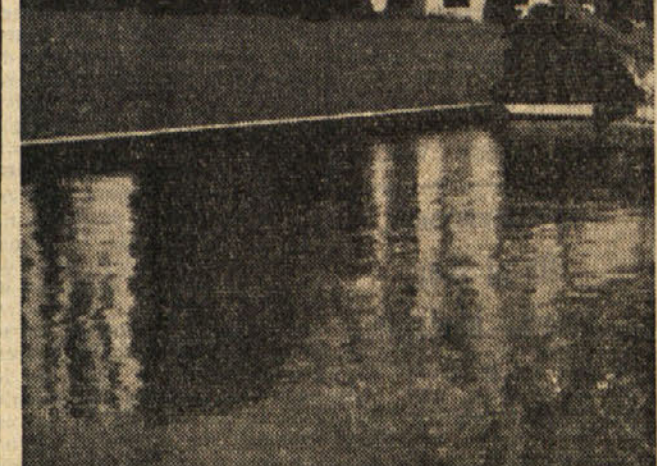
zastavljena naloga, da se vse svetovne države priključijo temu programu. V zgodovini je bilo malo narodov, ki bi morali pretrpeti toliko brezobzirnega tačenja in prenesti toliko ponižanja od strani zavojevalca, kot so morali Iraci od strani Angležev. Pa tudi ni bilo v zgodovini mnogo narodov, ki bi se proti temu borili s tolikšno hrabrostjo in samoodpovedjo, čeprav je treba hkrati ugovoriti, da pa teorij, ki so se ga v najhujšem merilu izključno posluževale številne tajne organizacije, ki so v zgodovinskem razvoju v Irski rasle kot gobe po dežju, ni mogel predstavljati najustreznejše

sredstvo v boju za doseglo političnega smotila. To in pa njihov fatalizem jim je svoj čas očital tudi Marx, ki je obenem prav tako obsodil dejstvo, da povsem zanemarljivo osnovna ekonomska vprašanja. Pripravniki teh organizacij, ki se v svojem fanatizmu opredeljujejo vsemu, družinskemu življenju, alkoholu, nedolžnim zabavam, ljubezni, da bi mogli, kot so govorili, ostati čisti za mater Irsko. Prežeti hkrati s mračnimi legendami iz kravate, zgodovino svojega ljudstva, so s ponosom zatrjevali, da jim je »smrt edina ljubezen«.

Borba na življenju in smrt med Iraci in Angležem je trajala celih osem sto let. Irski vojski dobo so Iraci globoko obhajali, da so enkrat oboje, kot so bojevali budo boje proti Dancem, poklicali na pomoč Angležem. Od tega trenutka pa namreč niso več zapustili »smaradnega otoka«, kot so imenovali Irsko. Po nekakoj tri sto letih meševanja v irske zadeve, se je britanska dinastija Tudor leta 1495 Irce tudi formalno polastila, in to na osnovi znanega »Poyning's Acta«. In s tem so se tudi rodili trje osnovni nacionalni problemi Irce: nacionalna neodvisnost, vera in zemlja.

S polastitvijo Irce so Angležem začeli prekanjati katoliško cerkev in favorizirati anglikansko. Irce so začeli jemati najboljše zemljo in jo dajati svojim plemičem. Tlačili in obubožani irski narod pa so čakale še hujše preizkušnje: v svojem namenu, da bi uresničili irske prilike, je diktator Oliver Cromwell za svojo vladavino iz Irce na stotine in stotine tisoč irskih ljudi.

Irce so to odgovorili s uporjo. Kmalu po francoski revoluciji, je l. 1798 izbruhnila vstaja, ki jo je organizirala tajna organizacija »Združeni Irce«. Zaradi izdajstva pa so Angležem bili o tem obveščeni in so upor zadušili v krvi, pobitih je bilo nad 30 tisoč ljudi.

Sedež nekdanjega Društva narodov v Ženevi, kjer zaseda sedaj konferenca sedemnajstih, ki je toliko let išče pot k tako potrebnim in toliko zaželenim razorožitvi (Foto M. Magajna)

KONEC OSEMSTOLETNEGA NASILJA IN PROTINASILJA

Romantična revolucionarna armada irskega ljudstva - IRA - razpuščena

Borci, ki so hoteli »ostati čisti za mater Irsko« - Fanatizem in junaštvo do konca - Marxova kritika neupoštevanja ekonomskih momentov - Pokoli upornikov

Ni dolgo tega, ko je vse svetovne časopise objavilo zanimivo vest, da je Irski revolucionarna armada, v mednarodni javnosti bolj znana pod kratkimi oznakami imenom IRA, položila orožje, oziroma, natančneje povedano, prenehala z oboroženo borbo. In tako je praktično prenehala obstajati tajna teroristična organizacija, ki je skozi dolgo zgodovinsko dobo, ovita v romantično tenčico tajinstvenosti in legende o neverjetnih junaštvih, bila nekakšen simbol upornosti in trdnosti irskih ljudi, ki se niso hoteli priključiti s angleškim gospodstvom in nadvlado.

V zgodovini je bilo malo narodov, ki bi morali pretrpeti toliko brezobzirnega tačenja in prenesti toliko ponižanja od strani zavojevalca, kot so morali Iraci od strani Angležev. Pa tudi ni bilo v zgodovini mnogo narodov, ki bi se proti temu borili s tolikšno hrabrostjo in samoodpovedjo, čeprav je treba hkrati ugovoriti, da pa teorij, ki so se ga v najhujšem merilu izključno posluževale številne tajne organizacije, ki so v zgodovinskem razvoju v Irski rasle kot gobe po dežju, ni mogel predstavljati najustreznejše sredstvo v boju za doseglo političnega smotila. To in pa njihov fatalizem jim je svoj čas očital tudi Marx, ki je obenem prav tako obsodil dejstvo, da povsem zanemarljivo osnovna ekonomska vprašanja.

Pripravniki teh organizacij, ki se v svojem fanatizmu opredeljujejo vsemu, družinskemu življenju, alkoholu, nedolžnim zabavam, ljubezni, da bi mogli, kot so govorili, ostati čisti za mater Irsko. Prežeti hkrati s mračnimi legendami iz kravate, zgodovino svojega ljudstva, so s ponosom zatrjevali, da jim je »smrt edina ljubezen«.

Borba na življenju in smrt med Iraci in Angležem je trajala celih osem sto let. Irski vojski dobo so Iraci globoko obhajali, da so enkrat oboje, kot so bojevali budo boje proti Dancem, poklicali na pomoč Angležem. Od tega trenutka pa namreč niso več zapustili »smaradnega otoka«, kot so imenovali Irsko. Po nekakoj tri sto letih meševanja v irske zadeve, se je britanska dinastija Tudor leta 1495 Irce tudi formalno polastila, in to na osnovi znanega »Poyning's Acta«. In s tem so se tudi rodili trje osnovni nacionalni problemi Irce: nacionalna neodvisnost, vera in zemlja.

S polastitvijo Irce so Angležem začeli prekanjati katoliško cerkev in favorizirati anglikansko. Irce so začeli jemati najboljše zemljo in jo dajati svojim plemičem. Tlačili in obubožani irski narod pa so čakale še hujše preizkušnje: v svojem namenu, da bi uresničili irske prilike, je diktator Oliver Cromwell za svojo vladavino iz Irce na stotine in stotine tisoč irskih ljudi.

obenem razlog za njegovo politično likvidacijo.

Z njegovim odhodom, je začela rasti moč »Mladih Ircev«. Med njimi najvidnejši voditelji sta bila John O'Mahony in James Stephens, ki sta tudi prišla na misel, da mora organizacija »Mladih Ircev« obstajati tako v domovini kot v Ameriki, kjer je živel veliko število irskih izseljencev. Leta 1853 sta odšla v New York, kjer sta šli na delo dela za postavitev tajne organizacijske mreže. V tem času so se tudi pojavili fenijanci, oziroma je bilo ustanovljeno društvo. Pripravniki te organizacije v ZDA so bili še bolj fanatični od onih v domovini, bolj hrabri in vztrajni. Poslali so v Anglijo skupno petdesetih izbranih »teroristov«, imenovano »Nepremagljivi«, ki so tu kmalu postali oravi strah in crepet za oblast in ceciliste. Fenijanci so ako prenesli borbo iz irske na angleško tla. Opravili so vrsto terorističnih dejanj, med katerimi je najbolj znan atentat na lorda Frederica Cavendisha, državnega sekretarja za Irsko, ki so ga sredi dne v Phoenix Parku zaklali z nožem.

Nekako v tej dobi se je v Irski pojavil pomemben političnik: Charles Parnell. Leta 1881 je zelo spretno izsilil od Angležev tako imenovani »Land Act«, ki se je na njegovi osnovi vsaj do neke mere ublažila težka situacija irske vasi. Anglični premier Gladstone je celo prav resno vzel v poštev njegovo zahtevo po irskem parlamentu, toda v Domu lordov je bila zavrnjena. Kasneje pa je Parnell napravil samomor. Po njegovi smrti se je znova okrepila teroristična dejavnost skrajne nacionalistične organizacije Sinn Féin. Pod vodstvom Jamesa Connallyja l. 1916 izbruhnila nova vstaja, ki je bila, kot vse ostale, zatrta z najbolj brezobzirnim nasiljem.

Leta 1918 se je 73 izvoljenih poslancev stranke Sinn Féin sestalo v Dublinu in proglasilo samostojni irski parlament. V Irski se vžge državljanska vojna. Pod pritiskom mednarodnega javnega mnenja je l. 1921 Britanija priznala irski status dominiona, torej praktično neodvisnost, toda samo za 26 katoliških pokrajin, vsem ko je 6 protestantskih imelo ostati v sestavi britanske države. In čeprav se ni strinjala s takšno rešitvijo, je vendar večina irskih borcev in politikov, s slavnim komandantom Michaelom Collinsom na čelu,

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ne zaupajte preveč prijetnim ponudbam. Za njimi bi se moglo marsikaj skrivati. Ne bodite preveč ljubosumni. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V poslovnih zadevah ne glejte le od današnje jutri. Danesne žrtve bodo dale sadove šele pozneje. Zelo prijeten večer. DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Danes morate biti skrajno previdni. Vsaka drznost bi vas lahko veliko stala. Novo orjašstvo in sreča v ljubehni. RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Vse, kar vam je zagotovljeno, ga pač nimate. Če vam je všeč, se spustite v resnost.

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ne zaupajte preveč prijetnim ponudbam. Za njimi bi se moglo marsikaj skrivati. Ne bodite preveč ljubosumni. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V poslovnih zadevah ne glejte le od današnje jutri. Danesne žrtve bodo dale sadove šele pozneje. Zelo prijeten večer. DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Danes morate biti skrajno previdni. Vsaka drznost bi vas lahko veliko stala. Novo orjašstvo in sreča v ljubehni. RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Vse, kar vam je zagotovljeno, ga pač nimate. Če vam je všeč, se spustite v resnost.

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ne zaupajte preveč prijetnim ponudbam. Za njimi bi se moglo marsikaj skrivati. Ne bodite preveč ljubosumni. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V poslovnih zadevah ne glejte le od današnje jutri. Danesne žrtve bodo dale sadove šele pozneje. Zelo prijeten večer. DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Danes morate biti skrajno previdni. Vsaka drznost bi vas lahko veliko stala. Novo orjašstvo in sreča v ljubehni. RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Vse, kar vam je zagotovljeno, ga pač nimate. Če vam je všeč, se spustite v resnost.

Dva intervjuja pred jutrišnjo premiero

«Ne, Foja ne bo kopiral» zatrjuje Silvij-Dolgin

Zlata pa prepričljivo »rehabilitira«

V pisarni Slovenskega gledališča zveza, da je vaju za novo premiero, za »Arhangela in automata«, ki jo bodo jutri zvečer uprizorili v Auditoriju, določena za 9. uro 30 minut na stadionu. »Prvi maja, Grem tja gor, k Sv. Ivanu...«

Točnost slovenskega... Po še prazen odru se spreha v črni obleki kot Hamletov duh samo igralec Silvij Kobal. Zatoptljen v tekst se mi zdi, da se ukvarja kar njegov glavni prednik z velikim vprašanjem: »Dolgin ali Kratkini?« V razgovoru sem zvedel, da je kocka padla na »Dolgina«. Ne, niste razumeli metafore, ni ravno padla nanj, vendar je bil izbran za vlogo »Dolgina« o Fojetih »Arhangela«.

S Kobalom sedeva nekoliko stran, da ni naju zamudnik ne motili. Na prvo vprašanje mi odgovarja tako: »Stidja te vloge sem se lotil z velikim veseljem. Sicer pa ti sam veš, da sem ljubitelj modernega teatra, da je ta primernejši za moj temperament, da se v takih delih čutim bolj sproščeno. »Arhangeli« pa so še nekaj več kot moderna komedija.

Zastavim sedaj svoje drugo vprašanje: »Kako ti je kaj pri srcu, ko misliš, da je to tvojo vlogo igral sam Dario Fo?«

Odgovor je bil kratak in jase. »Moram pripomniti, da ni bil namen kopirati igrar Daria Foa. Čeprav je on napisal vlogo »Dolgina« zase, sem skušal s pomočjo režiserja le izluščiti avtorjevo hotenja.

»No Kobal, kaj misliš, kaj bi ti reklo Fo, če bi prišel na vašo premiero?«

»Verjetno bi me nagovoril kar z repliko iz »Arhangela«: »U, che lungol! — mi je odvrnil Silvij.

»Pa da ni ta »Dolgin« pognal vate kakih viliških manjverednostnih kompleksov?«

»Se od daleč ne. Ta apelativ bo v primerjavi z mojo postavbo še trpejši dokaz tragične usode tega »Rigoletta rezevež«, ki v službi brezskrbnih mladeničev skuša kot priprlednik preživljati svoje pasje življenje.

»Kako pa misliš, da bo občinstvo sprejelo to vašo premiero?«

»Tekst da resnično veliko mislim, ne manjka pa tudi vedrega smeha. — Upam, da bo delo našim gledalcem ugažalo.

Druhih vprašanj nisem mogel zastaviti našemu prijetnemu igralcu. Vaje so se pričele in Kobal je moral na sceno.

Glavno žensko interpretkinjo »Arhangela« Zlato Rodoško sem intervjuval — »uganite kje — pri lasurjarkih Kot Angela bo namreč plavalaska! Gospodariju salona sem verjetno šel prece na živce. Kdo ve zakaj, me je že po hladnem sprejemu začel potiskati iz kota v kot. Med umivanjem las in sušenjem pa sem Zlati le zastavil nekaj vprašanj.

Najprej, kaj mi lahko poveste o svoji vlogi?«

»Na kratko — iziti fenšur, da konaj stisim vprašanje. Všeč mi je, ker je spet nekaj novega. Lahkoten stil igre, sproščenost v govoru in kretjni ter improvizacija — skratka nekaj, kar je blizu komediji d'artie.

To so vse izkušnje, ki so mi v dosedanjem delu manjkale. Vesela bom, če mi bo uspelo doseči to, kar sta pisatelj in režiser od mene pričakovala.

»Lastnik salona mi je sedaj nejevoljno določil prazen sedež pri vratih. Pogovarjala se z Zlato kar od daleč.

»Zlata, vas je kaj stran premiera?«

»Strah, ne nasprotje. Veselim se je, ker upam, da bo publika poleg sijajne in ostre satire uživala tudi dosti sproščene smeha, kar si tako želi.

Razmere, mislim na moje razmere v salonu, ko intervjujem Zlato, grdo oddaja na slabše. Mojster me potiska vedno dlje in dlje od mojega objekta, od »Arangela«. Tako da Zlati še težko postavim vprašanja. Pa naj bo, vsak poklic ima svoje tegobe.

»Zlata, — se ojuščam — v nekem smislu vi skušate »rehabilitirati« tako imenovane »knočne ptice«. S svojo vlogo, ali točneje v svoji vlogi mislim?«

»Menim, da je tudi med temi ženskami, za katere se trdi, da so bolj prazne glave, Dario Fo.

»Kako pa misliš, da bo občinstvo sprejelo to vašo premiero?«

»Tekst da resnično veliko mislim, ne manjka pa tudi vedrega smeha. — Upam, da bo delo našim gledalcem ugažalo.

Druhih vprašanj nisem mogel zastaviti našemu prijetnemu igralcu. Vaje so se pričele in Kobal je moral na sceno.

Glavno žensko interpretkinjo »Arhangela« Zlato Rodoško sem intervjuval — »uganite kje — pri lasurjarkih Kot Angela bo namreč plavalaska! Gospodariju salona sem verjetno šel prece na živce. Kdo ve zakaj, me je že po hladnem sprejemu začel potiskati iz kota v kot. Med umivanjem las in sušenjem pa sem Zlati le zastavil nekaj vprašanj.

Najprej, kaj mi lahko poveste o svoji vlogi?«

»Na kratko — iziti fenšur, da konaj stisim vprašanje. Všeč mi je, ker je spet nekaj novega. Lahkoten stil igre, sproščenost v govoru in kretjni ter improvizacija — skratka nekaj, kar je blizu komediji d'artie.

To so vse izkušnje, ki so mi v dosedanjem delu manjkale. Vesela bom, če mi bo uspelo doseči to, kar sta pisatelj in režiser od mene pričakovala.

»Lastnik salona mi je sedaj nejevoljno določil prazen sedež pri vratih. Pogovarjala se z Zlato kar od daleč.

»Zlata, vas je kaj stran premiera?«

»Strah, ne nasprotje. Veselim se je, ker upam, da bo publika poleg sijajne in ostre satire uživala tudi dosti sproščene smeha, kar si tako želi.

Razmere, mislim na moje razmere v salonu, ko intervjujem Zlato, grdo oddaja na slabše. Mojster me potiska vedno dlje in dlje od mojega objekta, od »Arangela«. Tako da Zlati še težko postavim vprašanja. Pa naj bo, vsak poklic ima svoje tegobe.

»Zlata, — se ojuščam — v nekem smislu vi skušate »rehabilitirati« tako imenovane »knočne ptice«. S svojo vlogo, ali točneje v svoji vlogi mislim?«

»Menim, da je tudi med temi ženskami, za katere se trdi, da so bolj prazne glave, Dario Fo.

»Kako pa misliš, da bo občinstvo sprejelo to vašo premiero?«

»Tekst da resnično veliko mislim, ne manjka pa tudi vedrega smeha. — Upam, da bo delo našim gledalcem ugažalo.

Druhih vprašanj nisem mogel zastaviti našemu prijetnemu igralcu. Vaje so se pričele in Kobal je moral na sceno.

Glavno žensko interpretkinjo »Arhangela« Zlato Rodoško sem intervjuval — »uganite kje — pri lasurjarkih Kot Angela bo namreč plavalaska! Gospodariju salona sem verjetno šel prece na živce. Kdo ve zakaj, me je že po hladnem sprejemu začel potiskati iz kota v kot. Med umivanjem las in sušenjem pa sem Zlati le zastavil nekaj vprašanj.

Najprej, kaj mi lahko poveste o svoji vlogi?«

»Na kratko — iziti fenšur, da konaj stisim vprašanje. Všeč mi je, ker je spet nekaj novega. Lahkoten stil igre, sproščenost v govoru in kretjni ter improvizacija — skratka nekaj, kar je blizu komediji d'artie.

To so vse izkušnje, ki so mi v dosedanjem delu manjkale. Vesela bom, če mi bo uspelo doseči to, kar sta pisatelj in režiser od mene pričakovala.

»Lastnik salona mi je sedaj nejevoljno določil prazen sedež pri vratih. Pogovarjala se z Zlato kar od daleč.

»Zlata, vas je kaj stran premiera?«

»Strah, ne nasprotje. Veselim se je, ker upam, da bo publika poleg sijajne in ostre satire uživala tudi dosti sproščene smeha, kar si tako želi.

Razmere, mislim na moje razmere v salonu, ko intervjujem Zlato, grdo oddaja na slabše. Mojster me potiska vedno dlje in dlje od mojega objekta, od »Arangela«. Tako da Zlati še težko postavim vprašanja. Pa naj bo, vsak poklic ima svoje tegobe.

»Zlata, — se ojuščam — v nekem smislu vi skušate »rehabilitirati« tako imenovane »knočne ptice«. S svojo vlogo, ali točneje v svoji vlogi mislim?«

»Menim, da je tudi med temi ženskami, za katere se trdi, da so bolj prazne glave, Dario Fo.

»Kako pa misliš, da bo občinstvo sprejelo to vašo premiero?«

»Tekst da resnično veliko mislim, ne manjka pa tudi vedrega smeha. — Upam, da bo delo našim gledalcem ugažalo.

Druhih vprašanj nisem mogel zastaviti našemu prijetnemu igralcu. Vaje so se pričele in Kobal je moral na sceno.

Radio Viteza

Petek, 23. marca 1962

Radio Trst A

7.00 Kolar: 7.30 Jutrarnja glasba; 11.30 Sopek slovenskih pesmi; 11.45 Vrtljak; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Igra pianist Franco Russo; 17.20 Pesem in ples; 18.00 Italijanska po radiu; 18.15 Umetnost književnosti in prireditve; 18.30 Skladbe sodobnih italijanskih avtorjev; 19.15 Glasbeni kaledoskop; 20.00 Sport; 20.30 Gospodarski in delo; 20.45 The Three Suns in godalni orkester; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja; Wilhelm Hauff; »Zgodba o kafli storkija«; 22.25 Zafred: Tretja sonata za klavir; 22.40 Mojstri italijanskega jazza.

Trst

12.25 Tretja stran: 14.20 Slavni procesi nekoč v Trstu; 15.25 Tartinijeva skladba za godalni orkester; 15.45 Guido Cergoli ob klavirju.

Koper

6.15 Jutrarnja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Tečaj italijanskega jezika; 8.00 Prenos RL; 12.00 Glasba po željah; 12.40 Laha glasba; 12.45 Glasba po željah, II. del; 13.40 Zbor JLA iz Beograda; 14.00 Vedro in popularno; 14.30 Iz dunajskih operet; 15.30 Domače aktualnosti; 15.40 Glasbena medigra; 16.00 Glasovi in orkestri; 16.30 Danšne teme; 16.40 Bethovenove skladbe; 17.40 Na programu Čajkovski, Prokofjev in Gershwin; 18.00 Prenos RL; 19.00 Juke box; 19.30 Prenos RL; 22.15 Concerto Candoli igra za vas; 22.35 Koncert večerne komorne glasbe; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Omnibus; 10.30 Radijska

Radio Viteza

Petek, 23. marca 1962

Radio Trst A

7.00 Kolar: 7.30 Jutrarnja glasba; 11.30 Sopek slovenskih pesmi; 11.45 Vrtljak; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Igra pianist Franco Russo; 17.20 Pesem in ples; 18.00 Italijanska po radiu; 18.15 Umetnost književnosti in prireditve; 18.30 Skladbe sodobnih italijanskih avtorjev; 19.15 Glasbeni kaledoskop; 20.00 Sport; 20.30 Gospodarski in delo; 20.45 The Three Suns in godalni orkester; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja; Wilhelm Hauff; »Zgodba o kafli storkija«; 22.25 Zafred: Tretja sonata za klavir; 22.40 Mojstri italijanskega jazza.

Trst

12.25 Tretja stran: 14.20 Slavni procesi nekoč v Trstu; 15.25 Tartinijeva skladba za godalni orkester; 15.45 Guido Cergoli ob klavirju.

Koper

6.15 Jutrarnja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Tečaj italijanskega jezika;

